

УДК 336.71: 339.92

Шестопалова О. В. ¹

Стеблюк А. І. ²

¹Старший викладач ЗНТУ

²Студент ФЕУ-114 сп ЗНТУ

ПРОБЛЕМИ ОФШОРИЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Розглядається проблема офшоризації економіки загалом та банківської системи зокрема. Наведено два списки офшорних юрисдикцій – складений в Україні, який і діє в нашій державі, та складений Організацією економічного співробітництва та розвитку. Уведено поняття деофшоризації економіки держави. В умовах, які притаманні вітчизняному фондовому ринку не слід ігнорувати проблему «офшоризації» економіки. Процес формування офшорних юрисдикцій і боротьба за потоки капіталів між країнами привели до аномальних ситуацій в деяких країнах світу, що майже відмовились від виконання податково-фіскальної функції і таким чином, створили сприятливі умови для залучення і накопичення значних коштів нерезидентів з різних країн світу. Проведені попередні дослідження і наявні публікації підтверджують для України загрозливі макроекономічні тенденції та значні ризики при подальшій не прогнозованій офшоризації бізнес-процесів. Основною причиною, чому бізнес-структури у світі обирають офшори для свого функціонування відіграє зниження рівня оподаткування бізнес-структур та можливості ведення процедур більш зручної і спрощеної звітності й адміністрування. Тема офшоризації та легалізації капіталу в умовах посилення глобалізаційних процесів буде актуальною, періодично, особливо з настанням чергової фінансово-економічної кризи буде підніматись і як тільки на міжнародному рівні буде консенсус щодо діяльності офшорних зон світу, то тільки тоді з'явиться підґрунтя для більш гармонічного розвитку світової економіки. До цього історичного моменту, Україні, як державі, для покращення міжнародної інвестиційної привабливості та залучення капіталу, необхідно мати максимально спрощену і з низькими ставками фіскальну систему.[1]

В діях бізнес-структур проявляється все менше патріотизму та прив'язки до національних кордонів, а процеси глобалізації, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та фінансовий інжиніринг посилюють цей процес. Провідним завданням у боротьбі з відтоком капіталу з певної

країни повинні стати не показники обсягів відтоку капіталів, а зростання іноземних активів резидентів та зниження внутрішніх ризиків для функціонування й розвитку бізнес-структур, особливо це стосується України. Збільшення податків для великого бізнесу лише посилить відтоки капіталу в офшори. Найбільш ефективним способом боротьби з офшорами залишається створення сприятливого інвестиційного клімату у вітчизняній економіці, що сприяє легалізації вивезеного капіталу. Необхідним є також покращення якості функціонування державних інститутів з безпекової, правоохоронної, судової, адміністративної, комунальної, медичної і освітньої функції, у зв'язку з тим, що це породжує у вітчизняного бізнес-середовища відношення до держави, як до квазі-держави, яка не може виконувати власні функції якісно і чітко, а тому немає сенсу їй платити податки. Тому спочатку необхідно її створити та посилити відповідальність державних органів влади, а виправлена якість функціональних повноважень державних органів влади та її справедливність до суспільства запропонує іншу інфраструктуру і умови діяльності для бізнес-структур. Тільки після цього можливий діалог про стратегічну співпрацю між бізнес-структурами та державними органами влади.[2]

Суттєвою умовою для повноцінної деофшоризації, легалізації та повернення капіталів в Україну є також виправлення ситуації з відношенням до певних крупних компаній, фінансово-промислових груп і державних підприємств; необхідною є демонополізація, деолігархізація і децентралізація, тобто встановлення чесних і конкурентних «правил гри» для всіх без виключення бізнес-структур. Тільки при проведенні вищезазначених справедливих реформ, довіра і авторитет до влади буде поступово відновлюватись, а отже з часом можливий і діалог про деофшоризацію, легалізацію та повернення капіталів в Україну. Щоб процес деофшоризації, легалізації та повернення виведених з України капіталів носив масштабний та системний характер, необхідно розробити механізм на майбутнє щодо неможливості до повернення й функціонування механізмів тінізації та ухилення від оподаткування. Тому при проведенні легалізації необхідно, щоб паралельно з цим процесом було прийнято законодавство щодо посилення відповідальності в майбутньому та унеможливити користування в майбутньому виявленими каналами фінансових транзакцій по виводу з України капіталів. Фіскальним органам влади України було б доцільним при накладанні штрафних санкцій прив'язуватись до суми загального доходу від продажів на світових ринках, а не до неоподаткованого мінімуму доходів громадян. Також необхідно посилити контроль над вітчизняними податковими резидентами і прийняти інвестиційно привабливе законодавство з гарантіями та з подальшим поетапним переходом основних операцій в українську юрисдикцію і стимулами до прийняття статусу податкового резидента України.[4] Для реалізації запропонованих автором реформ, потрібна, перш за все, політична воля вищого керів-

ництва країни, довгострокова стратегія з поетапним розписом, науковими експертами та ефективною командою, що реалізувала б цей план. Підсумовуючи, зазначимо, що офшоризація – це об'єктивний прояв сучасної глобалізації та інтернаціоналізації світогосподарських процесів, тому національним органам управління країн, які інтегровані у світові фінансово-інвестиційні та торговельні відносини, потрібно націлитись на формування конкурентоспроможних стимулів і обмежень, щоб протидіяти масовій втечі капіталу в офшорні юрисдикції; необхідно вибудувати оптимальну стратегію для розвитку бізнес-структур і покращення підприємницького середовища, з націленістю на повноцінну та успішну інтеграцію у світогосподарські процеси. Для України в таких умовах надважливим завданням є трансформація використання офшорів, не як зон утримування прибутку, капіталів та прав власності на активи, а перехід їх в українську юрисдикцію, використовуючи при цьому офшори, як філіали, або як трамплін, що націлений на завоювання висококонкурентних закордонних ринків. При такому підході українські бізнес-структури повноцінно інтегруються в глобалізоване конкурентне середовище, а Україна, як держава отримує суттєві фінансово-інвестиційні потоки, покращить соціально-економічне становище, пришвидшить своє зростання та наблизиться до стандартів країн ЄС.[3]

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Карлін, М. Проблема офшоризації банківського бізнесу в Україні [Текст] / М. Карлін, М. Щегельська // Банківська справа. – 2015. – № 4/5. – С. 21–31.
2. Ван Хорн Дж. К. Основи управління фінансами: Пер. с англ. / Гл. ред. Серии Я. В. Соколов. – М.: Научн. книга, 1996 – 640 с.
3. Поляков В., Туник И. Офшори: пособие по увеличению прибыли. – Питер, 2008.–233 с.
4. Шамбост Э. Энциклопедия офшорных зон. – М.: 2000.– 807 с